

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэмрэ и Правительствэрэ ягъэзет

№ 235 (19496)

2009-рэ илъэс

БЭРЭСКЭШХУ

ШЭКИОГЪУМ и 27-рэ

ОСЭ ГЪЭНЭФАГЪЭ ИЭП

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэмрэ и Правительствэрэ ягъэзет

НЕПЭ — ДИН МЭФЭКИЭУ
КЪУРМЭН

Адыгэ Республикэм шыпсэурэ быслъымэнхэу пъытэныгъэ зыфэтшыхэрэр!

Дин мэфэкишхом — Къурмэн лъанлэм пæ тыгу кыддэлэу тышгъуфэгъуш!о!

Мы мафэр быслъымэнхэм яцылэныгъэкIэ хъугъэ-шIэгъэишхоу цыт. Лъэкъхэр зэкIэ мамырэу, зэгур-рылохэу зэдэпсэунхэм ииде ац зыдиIыгъ. Мы мэфэкишхом духовнэ-нравственнэ купкIэу илэм Тхьэр зышIошъ хъухэрэм осэишхо раты.

Дин хабзэхэр сьд фэдэрэ обществу инравственнэ лъапсэ изы Iахъ шъхьалэхэм ащыцых. Ислъам диным ипкъэхэр кыдэллэтыгъэнхэр, тхьэшIошъ-хъуныгъэ зилэхэм зэгурьIоныгъэу, зэныбдэжэгъуны-гъэу ыкIи лъытэныгъэу азыфагу илър кызыте-гъэнэжыгъэныр лъэкъым духовнэу зиужыжыны-нымкIэ, республикэм шыпсэуэхэу Тхьэр зышIошъ хъухэрэм языкыныгъэ нахъ пытэнымкIэ мэхъанэ-ишхо зилэ кIуачIэу цытых.

Адыгеим иобщественнэ-политикэкIэ, идуховнэ цылэныгъэкIэ, кыткIэхъухэрэ ныбжыкIэхэр гукIэгъу ахэлэу, цыфхэр шIу алъэгъоу пIугъэнхэм-кIэ ислъам диным тапэкIи мэхъанэишхо зэриIэ-ицым тицыхъэ телъ.

Къурмэн мафэм шъуинагъохэм гушIуагъорэ на-сырэ къаферэхъ! Мэфэкишхом дэгъоу хэжыгъэунэ-фыкIынэу, цылэкIэ-псэукIэ дэгъу шъуилэнэу, шIум шъуицымкIэнэу, шъуиджэныкIэо машIо мыкIосэ-нэу тышгъуфэлъаIо!

Адыгэ Республикэм и Президентэу
ТХЪАКИУЩЫНЭ Аслъан

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм
и Тхьаматэу Анатолий ИВАНОВ

Адыгэ Республикэм ыкIи Пшызэ шъолъыр ашыпсэурэ быслъымэнхэм афэкIо

Быслъымэн пстэоу Адыгэ Республикэм ыкIи Пшызэ шъолъыр ащыпсэуэхэрэм Къурмэн мэфэ лъанлэм фэшI гукIэныгъэ хэлэу тышгъуфэгъуш!о! ШъуинэкI-нэмазхэри, шъуитхьэлэлэхэри, шъуи-шIушIэ сэдэкъэ пстэури Алахъым къабыл шъу-фишIыных. Къурмэн мэфэ лъанлэр дунаим тет быслъымэн пстэуи агъэлъанлэу хагъэуэфыкIы. Быслъымэн диныр зылэжыгъэр нэбгырэ миллиар-дым ехъурэм Тхьэм шIошъхъуныгъэу фырялэр джыри нахъ мэпытэ.

Быслъымэнхэм ямызакъоу, нэмыкI дин къабзэу Тхьэм кыыригъэхыгъэхэм арылажыгъэхэрэм, динэу алэжыгъэрэм емылгытыгъэу, Тхьэр зэрэзым шыхъат рыхъурэ пстэуи, тафэгъушIо. Алахъыталэм Къур-мэн мафэ тытыригъэхъанэу, Адыгэ Республикэм ыкIи Пшызэ шъолъыр цыздэпсэурэ лъэкъхэм ма-мырныгъэр, псауныгъэр тигъогогъухэу тызэдыци-гъэлэнхэу, ислъам дин къабзэмрэ лъэкъ хэи-хэбзэ дахэхэу лIэшIэгъу пчъагъэхэм къазэнырахи тина-хъыжыгъэхэм кыитлэагъэлэсыгъэхэмрэ зыпкI идгъэу-цожыгъынхэу, мамырныгъэрэ рэхъатныгъэрэ зэры-лбыцт хэгъэгоу тишIынэу Тхьэм телгъэIу.

Къурмэн мэфэишхом гухэлъышIоу тилэхэр Тхьэм кыддигъэхъунхэу, тыхахъохэр нахъыбэу ышIынэу, ынэишIу кыитицигъэфэнышъ, игукIэгъу тыцимы-гъэкIэнэу телгъэIу. Алахъым титхьэлэлэхэр къа-был ышIыных.

Адыгэ Республикэм ыкIи Пшызэ шъолъыр ащыпсэурэ быслъымэнхэм амуфтигъу ЕМЫЖ Нурбий.

ШЭКИОГЪУМ и 29-р — НЫМ и МАФ

ТичIыплэгъу лъанлэхэр!

Ным и Мафэу шэкIогъум иаужырэ тхьа-умафэ Урысыем цыхагъэуэфыкIырым дунаим анахъ цыф шъхьалэу тетым — цылэныгъэ язытырэ ным шIулъэгъуишхоу фырялэр хэ-лэагъо.

ШIум, гукIэгъум, шIулъэгъум, цыфыгъэ-ишхом, зэфагъэм язехъакIо ным ищытхъу пIо-ныр сыдигъуи тефэ.

Сабыйхэм япIун дэмышъхъахырэ, джэны-кIо машIом, лъэкъ хабзэхэм яухъумэкIо ным ижыкIэ кыицегъэжыгъэу осэишхо Адыгеим цыфаишIы, игъэкIотыгъэу мы мэфэкишхом ти-республикэ цыхагъэуэфыкIы.

Ны шIулъэгъур, шIошъхъуныгъэр, исабий-

хэр узынчъэхэу, зафэхэу, гъэсагъэхэу, агукIэ къабзэхэу ылъэгъуишхом ар зэрэфэгъуIэрэр ары цылэныгъэмкIэ анахъэу мэхъанэ зилэр, хэгъэгу нэпчъ, лъэкъ нэпчъ кыырыкIоцтыр зэлъы-тыгъэр.

Тибзылфыгъэ лъанлэхэр! Псауныгъэ ны-тэ, цылэкIэшIу шъуилэнхэу, шъуныбжыкIэ, шъудэхэу зэпытынэу, хахъо шъуилэнэу тышгъу-фэлъаIо!

Шъуигъуицэхэм, шъуилфыгъэхэм, шъуи-пхъорэлфхэм гъуицэныгъэу гушIуагъорэ насыр-рэ шъуарэгъэгъот!

Адыгэ Республикэм и Президентэу
ТХЪАКИУЩЫНЭ Аслъан

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет —
Хасэм и Тхьаматэу Анатолий ИВАНОВ

Урысыем иполитическэ партией «Единэ Россием» и Адыгэ шъолъыр къутамэ иполитсовет изэхэсыгъо тыгъуасэ Мыекъуа-пэ цыкIуагъ. Ащ илофшIэн хэлэжыагъэх Адыгэ Республи-кэм и Президентэу, партией и Апшъэрэ совет хэтэу ТхьакIушынэ Аслъан, АР-м и Премьер-министрэу КъумпIыл Мурат, АР-м и Парламент и Тхьаматэу Анатолий Ивано-выр, партией исатыр хэтхэр.

Партией ипшъэрылхэр ыгъэцэкIэщтых

Иофыгъо шъхьалэу зытегушчы-Iагъэхэр «Единэ Россием» и Зэфэсэу Санкт-Петербург цыкIуа-гъэм зэфэхьысыжыгъу фэхъугъэ-хэр, партией тапэкIэ пшъэрылхэу зыфигъэуцужыкIэхэр арых. Мыц фэгъэхьыгъэу кыгушчылагъ пар-тией ичIыплэ къутамэ иполитсо-вет и Секретарэу Iэцэ Мухъа-мэд. УФ-м и Президентэу Дмит-рий Медведевым Зэфэсым пса-лэу кыицишIыгъэм ыкIи пар-тией и Тхьаматэу Владимир Пу-тиным докладэу кыишIыгъэм анахъ шъхьалэу къахагъэщыгъэ-хэм М. Iашэр къащыуцугъ. Эко-номикэ кризисым емылгыты-

гъэу, партией ыпашъхъэ ит пшъэ-рылхэр игъом гъэцэкIэгъэнхэр, анахъэу социальнэ мэхъанэ зилэ лъэныкIохэм анаIэ атырагъэты-ныр гупшысэ шъхьалэу Зэфэсым хэлэжыагъэхэм кызырэхъагъэщы-гъэр кыIуагъ.

Къэзэрэуцогъыгъэхэр зытегу-шчыIэгъэ лъэныкIохэм ащыщых партией и Тхьаматэу Владимир Путиным иобщественнэ прием-нэу Адыгеим цыIэм мэзипшIым кыкIлоцI Иофэу ышIагъэр ыкIи чIыплэ зыгъэлорышIэжыплэ ор-ганхэм яхэдзынхэу 2010-рэ илъэ-сым, гъатхэм, Мыекъопэ рай-оным цыкIоцтхэм «Единэ Рос-

сиер» зэрахэлэжыгъэщыт. Иофы-гъоу зытегушчылагъэхэм япхыгъэу политсоветым хэтхэм унэшъо гъэнэфагъэхэр ашIыгъэх.

Зэхэсыгъом зэфэхьысыжыгъэхэр кыицишIыгъэ, партией пшъэры-лэу кыгушчыуцужыкIэхэр зэкIэри республикэм цызэшIохыгъэхэ зэрэхъуштыр ТхьакIушынэ Ас-лъан кыицигъэщыгъ. Анахъэу ыналэ зытыридагъэр Хэгъэгу зоошхом иветеранхэу Адыгеим шыпсэуэхэрэм къагъэфэрэ псэуплэ-хэр ягъэгъотыгъэныр ары.

ТХЪАРКЪОХЪО Адам.

Сурэтыр А. Курнос тыри-хыгъ.

Адыгэ Республикэм и Президент и Указ

ШытхъуцIэу «Адыгэ Республикэм псауныгъэр кызухъумэгъэнымкIэ изаслуженнэ ИофышI» зыфиIорэр фэгъэшъошэгъэным ехылагъ

Псауныгъэм икызухъумэн илахышхо зэрэхышIы-хъэрэм ыкIи илъэсыбэ хъугъэу гуетыныгъэ фыриIэу Иоф зэришIэрэм афэшI шытхъуцIэу «Адыгэ Рес-публикэм псауныгъэр кызухъумэгъэнымкIэ иза-служеннэ ИофышI» зыфиIорэр

Безукладников Сергей Герман ыкIом — псауныгъэр кызухъумэгъэнымкIэ муниципальнэ учреждениеу «Мыекъопэ кълэ клиникэ симэджэ-

шым» кардиологиимкIэ иотделение ипашэ фэгъэ-шъошэгъэнэу.

Адыгэ Республикэм и Президентэу
ТХЪАКИУЩЫНЭ Аслъан

к. Мыекъуапэ,
шэкIогъум и 25-рэ,
2009-рэ илъэс
N 138

Бизнесым тегушылагъэх

Адыгэ Республикэм и Президентэу Тхаклушынэ Аслъанрэ АР-м и Премьер-министрэу Къумпыл Муратрэ бизнес сообществэм хэтхэм шэклогум и 25-м алукагъэх. Официальнэу щымыт зэлуклэгъур Правительствэм ыкIи Президентым ягъэпсэфыплэ унэу къалэм дэмытым шыкIуагъ.

АР-м и Президентэу Тхаклушынэ Аслъан мы ильэсэу кызы-тынэкIырэм икIэуэхэр кызы-фихысыжхэзэ, предпринима-тельхэм закыфыгъэзэгъ. Непэрэ мафэм ехьулэу бизнесым ылъэ-ныкIокIэ гумэкIыгъоу шылэхэм къаIэупчIагъ. Нэужым бизнес сообществэм хэтхэр яеплбикIэ-

хэмкIэ Президентым кыдэгъоша-гъэх.

АР-м иэкономикэ къэлэтыгъэ-нымкIэ бизнесым мэхъанэшхо зэриIэр Президентым кыхихгъэ-щыгъ. ТапэкIи ащ хэхоныгъэ-хэр егъэшIыгъэхэмкIэ хэкIыплэу шылэхэм атегушылагъэх. АР-м и Правительствэ бизнесменхэм Iэ-

пылэгъу зрафэхуштымкIэ къэзэ-рэгъуонгъэхэр Президентым кы-гъэгъуагъэх. АпэрэмкIэ ар зыфэ-гъэхыгъэр административнэ пэ-рыохъоу шылэхэр дэгъэзыжы-гъэнхэр ары.

Джащ фэдэу предприниматель-ствэм хэхоныгъэхэр ышIынхэм-кIэ непэ амалэу шылэхэм, бизне-сым социальнэ пшъэдэкIыжъэу ыхьырэм ыкIи лъэкпъ проектхэм ягъэцкIэн ахэлэжъэн зэрилэкIы-щтым зэхэхэм щатегушылагъэх. Бизнесым илIыкIохъу зэлукIэм хэ-лэжъагъэхэм Президентым нэмыкI упчIэхэри фагъэзэн амал ялагъ.

КИАРЭ Фатим.

Зэхэсыгъо шылагъ

ЛэжъапкIэм, IофшIэнымкIэ фитыныгъэхэр кыдэлъытэгъэн-хэм, джащ фэдэу хэбзIахъхэм-рэ угъоинхэмрэ яхьылIэгъэ зако-нодательствэр гъэцкIэгъэным япхыгъэ Iофыгъохэм ахэплъэрэ республикэ межведомственнэ ком-иссием изэхэсыгъо тыгъуасэ Адыгэ Республикэм иминистрэ-хэм я Кабинет изал цыкIу шы-кIуагъ. Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэу Къумпыл Мурат ащ тхъамэтагъор щызэ-рихъагъ.

Ильэсым пыкIыгъэ мэзипшIым кыкIоцI Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет зрагъэ-цкIагъэм ехьылIэгъэ докладыр мыщ кышIышIыгъ Адыгэ Рес-публикэм финансхэмкIэ имини-стрэу Долэ Долэтбий. Ащ зэрэ-хигъэунэфыкIыгъэмкIэ, пстэум-кIи республикэ бюджетым хэ-бзIахъ ыкIи мыхэбзIахъ ха-хъоу илагъэр сомэ миллиарди 2-рэ миллиони 175-рэ. БлэкIы-гъэ ильэсым джащ фэдэ ильэ-хъан егъэпшагъэмэ, ар процен-ти 114-рэ мэхъу. Ильэс бюджет пшъэрылхэр процент 82,4-у агъэцкIагъ, мэзипшIым кыкIоцI прогнозхэм кыдалытэгъэ пчъагъэхэм сомэ миллион 90-кIэ ашъхъэдагъэкIыгъ. Хахъохэр на-хьыбэ шIыгъэным иIофыгъохэм къатегушылэзэ, Адыгэ Республи-кэм финансхэмкIэ иминистрэ республикэ бюджетым икъэкIоп-лэн ылъэкIышIхэм къатегушы-

лагъ. Гушылэм пае, организацие-хэм фэдэу къалэкIахъэрэм хэбзэ-лахъэу атыралхъэрэм ибазэ хэ-гъэхъогъэн, цыфхэм фэдэу къа-лэкIахъэрэм атыралхъэрэ хэбзэ-лахъым фэдэу кыхэхкIырэм зы-кьегъэлэтыгъэн, игъом ыкIи икIоу организациехэм хэбзIахъхэр къаIыхыгъэн фае.

Ильэсым пыкIыгъэ мэзипшIым кыкIоцI хэбзIахъхэмкIэ, пеня-хэмкIэ ыкIи хэбзIахъ санкцие-хэмкIэ чIыфэу ателыгъэм сомэ миллиони 154,6-рэ кыхэхъуагъ ыкIи сомэ миллион 876-м ар нэ-сыгъ. ЧIыфэхэр кызыатыжхэкIэ, бюджетым нахьыбэу фэдэ кы-хъашт. Ащ пае хэбзIахъ орган-хэм, мировой судьяхэм, суд при-ставхэм здырагъаштэу Iоф ашIэн фае. Къумпыл Мурат зэрэхи-гъэунэфыкIыгъэмкIэ, хэбзIахъ-хэмкIэ чIыфэхэр нахь макIэ шIы-гъэнхэ фае.

Зэхэсыгъом кышIалэтыгъэ Iо-фыгъохэм ащыщ къэралыгъо мылIкIоу республикэм икъэра-лыгъо унитарнэ предприятиехэм ялэрылхъэр нахь шIуагъэ кытэу кызыфэгъэфедэгъэныр.

Урысые Федерацием исубъ-ектхэм яавтомобиль гъогухэм ямылIкIу зрагъэфедэрэм хахъоу кыхэхкIырэм Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет бэмы-шIэу планернэ зэлукIэгъоу илэ-щтым шыхэплъэгъэх.

Адыгэ Республикэм и Президент ипресс-кIулыкIу

Фондым хагъэхъошт

2009-рэ ильэсым гарантийнэ фондур зыгъэфедэхэрэм атырэ ахъшэм кышыгъэкIэгъэнэу Адыгэ Республикэм иправитель-ствэ унашъо ышIыгъ. БлэкIыгъэ ильэсхэм проценти 4-мэ, джы зы процент нахьыбэ амытынэу ашIыгъ. Предприятие цыкIухэмрэ гурыхтхэмрэ Iэпылэгъу афэхъугъэ-нымкIэ ащ мэхъанэшхо иI.

Мы Iофтхъабзэм ишIуагъэкIэ сомэ миллион 30 зыосэ зэзэгъы-ныгъэ фондур предприятиехэм адишIыгъ. Джыри унашъо цыI фондур сомэ миллион 11,6-рэ хэгъэхъогъэнэу.

— Гарантийнэ амалхэр шы-лэнхэр бизнесменхэмкIэ Iэпылэ-гъушIу. Непэ республикэм ига-рантийнэ фонд ахъшэу ильыр миллион 41,3-рэ мэхъу. Ащ шыщэу миллион 18-р республикэ бюдже-тым иахъщ, 23,3-р федеральнэ бюджетым кытIупшыгъ. Мыщ фэгъэзагъэх банкхэу «Новацием-рэ» «Майкопбанк» зыфиIорэм-рэ, — кыIуагъ АР-м экономикэ хэхоныгъэхэмкIэ ыкIи сатыумкIэ иминистрэу Матыж Аслъан.

Министрэм кызырэхигъэщы-гъэмкIэ, республикэм игъэцкIэкIо органхэм фондур федеральнэ ахъшэ кызырэхышIыгъым Iоф да-шIэ. Мы ильэсым ыкIэм феде-ральнэ ахъшэу сомэ миллион 70-рэ Адыгеим кыхъашт.

Ным и Мафэ пае афэгъушIуагъэх

Анахь мэфэкI нэмэ ащыщэу ным и Мафэ шэклогум иаужырэ тхъаумафэ Урысыем шыха-гъэунэфыкIы. Адыгэ Республикэми мэфэкIыр хабзэ шыхъугъэу ныхэм афэгъушIох, шIухафтын-хэр афашIых. Мыщ фэгъэхыгъэ мэфэкI зэхэхэ тыгъуасэ ресторанэу «Эдем» шыкIуагъ.

АР-м IофшIэнымкIэ ыкIи социальнэ хэхоны-гъэмкIэ и Министерствэ мы Iофтхъабзэм кIэща-кIо фэхъугъ.

МэфэкI зэхэхэм хэлэжъагъэх АР-м IофшIэ-нымкIэ ыкIи социальнэ хэхоныгъэмкIэ имини-стрэу Наталья Широковар, АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутатэу Татьяна Петровар, министерствэм иотдел ипашэу Абрэдж Нэфсэт, ныхэр, нэмыкIхэр.

«2009 — 2012-рэ ильэсхэм Адыгэ Республи-кэм идемографии зэхъокIыныгъэшIухэр фэшIы-гъэнхэр» зыфиIорэ республикэ целевой програм-мэ сабыибэ зыплугъэ ныхэр кыхэхгъэщыгъэнэу кыдыхелыгъэ. АР-м IофшIэнымкIэ ыкIи соци-альнэ хэхоныгъэмкIэ и Министерствэ мы Iофым фэгъэзэгъэ комиссие зэхищгъагъ. Ахэм кыхагъэ-щыгъэ ныхэр мэфэкI зэхэхэм щатегушылагъэх.

Ным и Мафэ фэгъэхыгъэу къэзэрэгъуонгъэ-хэм игуапэу къафэгъушIуагъ Наталья Широковар. Ным нахь лъапIэ зэрэщымылэр, хэткIи ар шысэ-техыплэу, шъхъэкIэфэныгъэшхо зыфашIырэ цы-фэу зэрэщыгъэр ашI кыIуагъ. Яунагъохэм мамыр арылгъэу, ясабийхэм агъэгъушIохэу шылэнхэу ны-хэм ар къафэлъэлэуагъ.

Нэужым кIэлэцIыкIухэм япIункIэ гъэхъагъэхэр зиIэ бзылIыгъэ 17-мэ дипломхэр аратыгъэх. Ахэр нэбгыри 4-м кышIегъэжъагъэу зыплугъэ ны-хэр арых. Дипломым игъусэу ахъшэ шIухафтын-нэу сомэ мини 10 зырыз аратыгъ.

Джащ фэдэу «Материнская слава» зыфиIорэ медалыр кызыфагъэщыошгъэ нэбгыри 10-мэ аратыжыгъ. Ахэр нэбгыри 8-м кышIегъэжъа-гъэу зыплугъэ ныхэр арых. Тын лъапIэм имызакоу, ахъшэ шIухафтынэу сомэ мин 15 зырыз аратыгъ.

МэфэкI зэлукIэр ным фэгъэхыгъэ оредхэмрэ гушыIэ фабэхэмрэ къагъэбаигъ.

ДАУТЭ Анжел.

Сурэтыр Iэшынэ Аслъан зэхэхэм кышIы-тырихыгъ.

АдыгабзэмкIэ Советым изэхэсыгъу

АдыгабзэмкIэ Советэу Адыгэ Республикэм и Пре-зидент дэжъ шыIэм шэклогум и 25-м зэхэсыгъо илагъ. Ащ иIофшIэн зэрищагъ гъэсэнэгъэмрэ шIэныгъэмрэкIэ министрэу БеданыкIо Рэмзан.

Зэхэсыгъом IофыгъуиплIымэ щатегушылагъэх. Апэрэр чIы-пIацIэхэм, IофшIаплэхэм, къуа-джэхэм, урамхэм уащызыгъэ-гъозэрэ тхылIым (справочни-кым) изэхэгъэуцон изытет фэ-гъэхыгъагъ. Ащ иавторхэу къэгъушылагъэхэм Iофым изы-тет, ар зынэсыгъэм, ашкIэ Iо-фыгъоу шылэхэм Советым хэт-хэр ащагъэгъозагъэх.

Iофым изытет зытегушыла-хэхэм шылэ мазэм ыкIэхэм адэжъ IофшIагъэр хъазырын фаеу авторхэм пшъэрылэ афа-шыгъ.

ЯтIонэрэ Iофыгъор IэкIыб къэралыгъохэм къарыкIыжы-гъэ адыгэхэм къэралыгъуабзэ-хэр (адыгабзэмрэ урысыбзэм-рэ) зрагъэшIэнымкIэ програм-мэхэм ягъэхъазырын фэгъэхы-

гъагъ. Ащ ехьыллагъэу къэгъу-шылагъэ министерствэм иIофы-шIэу Ситимэ Сарэ. Ащ кызы-риIуагъэмкIэ, ильэс пчъагъэ хъугъэу адыгабзэмрэ урысы-бзэмрэ нахь дэгъоу зэзыгъа-шIэ зышIоигъо кIэлэеджакIо-хэри, ныбжэ зиIэхэри Адыгэ республикэ гимназием шыра-гъаджэх. Ахэр зэрырагъэджэрэ программэм ехьыллагъэу къэ-гушылагъэх Советым хэтхэу Алий Марыет, ХьакIэмыз Мирэ, МэщфэшIу Нэджэдэ, нэ-мыкIхэри.

Курсхэм яIофшIэн зэрэзэ-хэщагъэр нахь тэрэзэу зэгъэ-шIэгъэным ыкIи ищыкIагъэмэ Iэпылэгъу кIэлээгъаджэм фэхъунхэм апае тыгъэгъазэм и 20-мэ адэжъ шъхъэихыгъэ урок зэхашъныш, Советым хэтхэр

рагъэблэгъэнхэу рахъухагъ.

Ящэнэрэу зытегушылагъэхэр адыгабзэкIэ театризованнэ игъэкIотыгъэ къэгъэлэгъон-хэм ягъэхъазырын ары. Ащ ехьыллагъэу къэгъушылагъэ куль-турэмкIэ министрэм игуадзэу ШъэуапцIэкIо Аминэт. Ана-хъэу ар кызышыуцугъэр зэ-лъашIэрэ артисткэу Уджыхъу Марыет зэхигъэуцогъэ про-граммэу «Сидагъабз» зыфи-Iорэр ары. Ащ хэтых къашъо-хэр, усэхэр, гыбзэхэр.

УеплъынкIи кIэракIэу, уеджэн-кIи узылэпищэу адыгабзэкIэ тхылъэу тилэр зэрэмакIэм Со-ветым хэтхэр ыгъэгъумэкIыхэу тегушылагъэх. КыдэкIырэр зэрэмакIэр ахъшэ зэрэщы-мылэм епхыгъэу къаIуагъэти, АР-м и Президент лъэу тхылъ фатхымэ нахь тэрэзэу нэбгы-рэ зырызэм алытагъэ, Къэра-лыгъо Советым — Хасэм зы-фагъазэмэ нахьышIоу къэзы-лонхэри кэхъугъэх. МэщфэшIу Нэджэдэ адыгабзэм и Фонд

кызылIухыгъэн фаеу гупшысэ къахилхъагъ.

Зэхэсыгъом адыгабзэмкIэ Советым 2010-рэ ильэсым Iо-фэу ышIэщтым шытегушыла-гъэх. Гъэсэплэ учреждениехэм, общественнэ организациехэм адыгабзэм икызытэгъэныжын ыкIи ащ хэхоныгъэ фэшIыгъэ-нымкIэ яшIошIхэу къатхыгъэ-хэр кыдалытэгъэхэзэ, планыр зэ-хагъэуцуагъ. Советым хэтхэм еплъыкIэ зэфэшъхъафхэр зэрыт планхэр аратыгъэх, ахэр зызэ-рагъэшIэхэрэ нэуж зы планым кышIыуцущтых.

Зэхэсыгъом щашIыгъэ уна-шъохэм ащыщ IэкIыб къэра-лыгъохэм къарыкIыжыгъэ адыгэхэм къэралыгъуабзэхэр зрагъэшIэнымкIэ методическэ Iэпылэгъу кыхъашт ильэсым игъэтхэп нэс къафидэгъэкIы-гъэныр, ублэплэ еджаплэхэм якIэлэеджакIохэм апае къэгъэ-лэгъон цыкIухэр зэхэгъэуцо-гъэнхэр ыкIи нэмыкIхэр.

СИХЪУ Гоцнагъу.

Унэхэм яшIын зэпагъэурэп

Мы ильэсым мэзипшIэу пыкIыгъэм Урысыем псэу-плэ унэу щашIырэм ипчъа-гъэ кышIыкIагъэп пIоми хъушт. Мы мафэхэм яхъу-лэу квадратнэ метрэ мил-лион 39,7-рэ е, нэмыкIэу къэплон хъумэ, квартирэ мин 442-рэ 220-рэ ашIыгъ.

Урысыем исубъект 47-м унэу ашашIыгъэр гъэре-кIо нахь нахьыб. Адыге-ир, Мурманскэ хэкур ыкIи Чукотскэ автоном округыр пштэгъэмэ, а пчъагъэр фэдитIукIэ ашынахьы-бэу кьетхы гъэзетэу «Ве-домости» зыфиIорэм. Аш-кIэ Iэубытыплэ ешIы Уры-сые Федерацием эконо-микэ хэхоныгъэхэмкIэ и Министерствэ кытыгъэ пчъагъэхэр.

ЦЫФЫМРЭ ЮФШІЭНЫМРЭ

ЛЭЖЬЭПІЭ БЭДЗЭРШЫПІЭМ ИЗЫТЕТ

Статистикэмкэ кьэралыгъо кьулыкьум ичлэпэ органэу Адыгэ Республикэм шылэм зэригъэуэфыгъэмкэ, Юфшлэн зимылэу Адыгеим исхэм япчъагъэ мин 15,9-рэ мэхъу. МОТ-м иметодологиигъэ тегъэпсыкыгъэу пштэмэ, Юф зышлэн зылгъэ-кышхэм ащышхэу лэжъаплэ зимылэхэр проценти 7,9-рэ мэхъу.

2009-рэ илээсым ишэклогъу и 1-м ехъулэу цыфхэм лэжъаплэ кьафэгъотыгъэнымкэ гупчэхэм лэжъаплэ зимылэхэу нэбгырэ 7165-рэ ащатхыгъагъ. Ахэм ащышхэу Юфшлэн зимылэкэ алъытагъэхэр нэбгырэ 6431-рэ. Лэжъаплэ зимылэкэ алъытагъэхэм япчъагъэ Юф зышлэн зылгъэ-кышхэм республикэм исхэм азыфагу лэжъаплэу шыригъэ проценти 3 мэхъу. Адыгеим икьалэхэм-рэ ирайонхэмрэ ар мырзэушхэу ащыгъэпсыгъагъ: кьалэу Мыекъуапэкэ — процент 1,8-рэ, Тэхъутэмькьое районьмкэ — проценти 2,5-рэ, Красногвардейскэ районьмкэ — проценти 2,9-рэ, Кошхьэблэ районьмкэ — проценти 3,8-рэ, Мыекъопэ районьмкэ — проценти 3,9-рэ, Теуцожь районьмкэ — проценти 4,2-рэ, Шэуджэн

районьмкэ — проценти 4,6-рэ, Адыгэкъалэкэ — проценти 4,8-рэ ыккы Джэджэ районьмкэ — проценти 5,9-рэ.

Адыгэ Республикэм цыфхэм Юфшлэн кьафэгъотыгъэнымкэ икьэралыгъо кьулыкьу предприятыхэр зэрээфашыгъэхэрэм е ахэм ащылажэхэрэм япчъагъэ кьызэрэшагъагъэрэм ехыллэгъэ тхьамэфэ тельгъэ мониторингъу зэхищэрэм кьызэригъэлабгъорэмкэ, республикэм Юфшлэнымкэ ибэдзэршыплэ Юфхэр джырэкэ кьинэу шыгъэпсыгъэх. Шэклогум и 1-м ехъулэу зэрэшыгъэмкэ, вакансиейхэмкэ республикэ банкым кьышагъэлэгъагъэр Юфшлэпэ члэпэ 1999-рэ нылэп. Ащ нафэ кьызэришлэрэмкэ, зы Юфшлэпэ члэпэ лэжъаплэ зимылэ нэбгыри 3 шызэнэкьокьу. Мы Юфшлэнымкэ мырхьатныгъэм икоэффицент зыщынах инхэм ащышхэу Теуцожь (процент 14,9-рэ) ыккы Джэджэ (процент 17-рэ) районхэр.

Адыгэ Республикэм цыфхэм Юфшлэн кьафэгъотыгъэнымкэ икьулыкьу иорганхэм лэжъаплэ зимылэхэм социальнэ лэпылгъу ятыгъэным ыккы Юфшлэнымкэ бэдзэршыплэм мырхьатныгъэу илгъым кьыклегъэчыгъэным

ателгъытэгъэ программилу агъэцкэжы: «Адыгэ Республикэм шыпсэуэхэрэм Юфшлэн кьафэгъотыным пачагъэныр» зыфилоу 2008 — 2010-рэ илээсхэм ателгъытагъэмрэ «Адыгэ Республикэм Юфшлэнымкэ ибэдзэршыплэ мырхьатныгъэу илгъым кьыклегъэчыгъэныр» зыфилоу 2009-рэ илээсым тельгъытагъэмрэ.

Адыгэ Республикэм Юфшлэнымкэ ибэдзэршыплэ Юфхэр зэрэшыгъэпсыгъэхэм кьыпкырыкхэзэ, ищыклагъэу кьыз-щыхэкьырэм пчъагъэхэмрэ программэхэм ахэлажэхэрэмрэ гъэтэрэзыжыныхэр афашых. 2009-рэ илээсым ишэклогъу и 1-м ехъулэу зэрэгъэпсыгъагъэмкэ, Юфшлэн зимылэхэм япчъагъэ республикэм лэжъаплэу шыригъэ проценти 3-м нэсэу кьырагъэлыхын алгъэлыгъ.

Галина ЦЫГАНКОВА.
Адыгэ Республикэм цыфхэм Юфшлэн кьафэгъотыгъэнымкэ икьэралыгъо кьулыкьу и Гъэlorышлэпэ экономикэ Юфшлэнымкэ ыккы Юфшлэнымкэ бэдзэршыплэм изэхэфынкэ иотдел ипачэ игуадз.

ХАБЗЭР ЗЫУКЪУАГЪЭХЭМИ АДЕІЭХ

Федеральнэ законэу «Урысые Федерацием шыпсэуэхэрэм Юфшлэн кьафэгъотыгъэным ехылабгъ» зыфиорэр, УФ-м и Уголовнэ-исполнительнэ кодекс ыккы Адыгэ Республикэм шыпсэуэхэрэм Юфшлэн кьафэгъотыгъэным ехыллэгъэ Программэр гъэцкэжыгъэныхэ гухэлгъым пачагъэ Адыгэ Республикэм цыфхэм Юфшлэн кьафэгъотыгъэнымкэ икьэралыгъо кьулыкьу и Гъэlorышлэпэ пшгъэдэкьыжъу атыралгъагъэхэр ягъэхьыгъэныхэмкэ федеральнэ кьулыкьум и Учреждениеу Адыгеим шылэмрэ азыфагу илгъэ зэдэлэжыныгъэу обществэм мырхьатныгъэу хэлгъым кьыклегъэчыгъэным ыккы хьапсхэм кьачлэкьыжыгъэхэмрэ хьапсэ Юф хэмылэу пшгъэдэкьыжы зытыралгъагъэхэмрэ Юфшлэн кьафэгъотыгъэнымкэ аделэгъэным ехылабгъэр тызыхэт илгъэсми лгъагъэклотагъ.

Цыфхэм Юфшлэн кьафэгъотыгъэнымкэ гупчэхэр суд Юф зыпылгъэм профориентациемкэ мы кьыккыгъэклорэ фэло-фашлэхэр афагъэцкэлэх:

— хьапсхэм кьачлэкьыжыгъэхэр рагъаджэх ыккы иккырыклэу ахэр аухъазырыжыныхэм иамалхэр арагъэгыотых;

— Юфшлэпэ члэпэхэу шылэхэм, плэлгъэ гъэнэфагъэм тельгъагъэхэри зэрадыхэтхэу, ахэр алугъэхьэгъэныхэм иЮфыхэр зэрахьэх.

Хьапсхэм кьачлэкьыжыгъэхэм профориентационнэ Юфшлэн адызехьэгъэным пачагъэ кьеклоклэрэ справочнэ-консультационнэ пунктхэр кьалэу

Мыекъуапэ, Тэхъутэмькьое ыккы Кошхьэблэ районхэм кьащызэлуахыгъэх. Ежъхэм Юфшлэн кьафэгъотынымкэ лэжъагъэгушлугъэныхэм епхыгъэ Юфыгъохэр цыфхэм лэжъаплэ кьафэгъотыгъэнымкэ гупчэхэм яспецалистхэм ахэм адызэрэхьэх, Юфшлэнымкэ бэдзэршыплэм шынэкьокьон зылгъэ-кышхэм сэнэхьатхэр зэрагъэгыотыныхэм пачагъэ рагъаджэх. Профориентационнэ Юфшлэнымкэ ищыккыгъэ методическэ материалхэр зыхэлгъэ библиотекэхэр кьызэлухыгъэныхэмкэ исправительнэ учреждениехэм лэпылгъу афэхьэх.

2009-рэ илээсым имэзипшлэ кьыккылоу хьапсхэм кьачлэкьыжыгъэхэм ащышхэу цыфхэм Юфшлэн кьафэгъотыгъэнымкэ республикэ кьулыкьум иорганхэм нэбгырэ 42-рэ кьаюлабгъ. Ахэм ащышхэу 41-р Юфшлэн лгъыхуэхэрэм яспискэ хагъэуцуагъэх, нэбгыриблмэ Юфшлэн кьафэгъотыгъэныр, нэбгыриблмэ иккырыклэу профессиональнэу аухъазырыжыныхэу агъэ-кылауагъэх, общественнэ Юфшлэнхэм нэбгыритлу ахэлэжыагъ.

КЪОХЪУЖЪ Долэтбый.
Адыгэ Республикэм цыфхэм Юфшлэн кьафэгъотыгъэнымкэ икьэралыгъо кьулыкьу и Гъэlorышлэпэ профориентациемкэ, психологическэ лэпылгъуымкэ ыккы профгъэдэжыныккэ иотдел ипачэ.

ЗЯБГЪЭШІЭНЫР ХЭКЫПІЭШІУХЭМ АЩЫШ

Юфшлэн улгъышхэныр Юф кьызэрыклон. Шлэныгъэу, опытуу илэм, ыпэккэ гъэхьагъэу пшгъагъэхэм зэращыбгъэгъэзэгъэхэм лгъытэу Юфшлэпэ уащитэнэу кьызышлэбгъэшлэныр хэуконыгъэу зэрэцытыр бэм аущытыгъэу кьышлэушлэны. Арышгъэ, Юфшлэн улгъышхэныр фэшлэ узэрэзеклон фаем мы тхыгъэмкэ нэлуасэ фэшлэныр тшлэушгъэ.

Юфшлэнымкэ лгъышхэныр чэзыу зауэл ил. Ащ иапэрэ Юфыгъоу шыт узыфэе Юфшлэныр зыфэдэр апэрэпшлэ зэхэуфыкыгъэу бгъэнэфэныр. Ащ ыуж уинэлгъасэхэм, уисэнэхьатэгъухэм, уиныбджэгъухэм, уилахышхэм зафгъаз, яупчл. Ащ дыкыгъоу орорэу Юфшлэн лгъышхэу. Предприятыхэм, организациехэм кадрэхэмкэ яотделхэм, цыфхэм Юфшлэн кьафэгъотыгъэнымкэ гупчэхэм ащыккышхэу. Цыфхэм Юфшлэн кьафэгъотыгъэнымкэ гупчэхэм вакансиейхэм яхыллэгъэ ермэлкыхэу зэхашэхэрэм ахэлажэх. Ахэр зышылэштхэ плэлгъэм ыккы члэпэм яхыллэгъэ мэкъэгъэлэхэр кьэлэ ыккы район гъэзетхэм кьыхаутых. Джащ фэдэу кьызыклэупчлэхэрэ сэнэхьатхэу гъэзетхэм, журналхэм, фэшлэ гъэпсыгъэ бюллетеньхэм кьыхаутыхэрэм ядж.

Юфшлэн кьэгъотыгъэнымкэ иамалышлэхэм зыккы ащышхэу анкета-резюмер тэрэуу зэхэу-гъэуцогъэныр ыккы Юфшлэпэ зэфэшхьафхэм алгъыгъэлэ-сыгъэныр. Ащ кьышыралотыклэу хабзэ цыфым ифэдэхэм атэгъэпсыкыгъэу тхыгъэ биографии ккылыр. Ар тэрэуу зэрагъэхьазырыр шыккылыр мы тхыгъэмкэ ккылыр шгъушхэу гъэгъуазэ тшлэушгъэ.

Зягъашл. Плэгъауацлэ, пшлэ, уятацлэ, укызыхьыгъэр, илгъэ пчъагъэу уныбжыр резюмер итхэх. Зышымыгъэгъушхэу ащ итх кьызэрэпфитеонхэ алгъэ-кышхэм телефоньыккы кьытеохэмэ узагъотышт плэлгъэр.

Гухэлгъэр. Зэхэуфыкыгъэу кьылотыккы узыфэе лэнагъэр. лэнагъэ пчъагъэ ацлэ кьемылу.

Юфшлэпэ уащитэнэм игугъаплэу уилэхэр ащ ыгъэккы-кыныхэ ыльэкышхэу, сыда плэмэ компаниер сыдигъоккы специалист гъэнэфагъэ кьыккышхэу.

Гъэсэныгъэр. Еджаплэу (еджаплэхэу) кьэуухыгъэр, оценокъу кьэпхыгъэхэр (бэмышлэу еджаплэр кьэуухыгъэмэ) ыккы ахэр оркэ «федэхэу» олыгъэмэ, кьалох. Наукэм упылыгъэмэ е упылымэ, ар зэхьыллагъэр, ученышлэу уилэр кьэгъэлгъагъэу. Джащ фэдэу зышымыгъэгъушхэу лэпэлэсэныгъэм хэгъэхьогъэ-нымкэ курсхэм ыккы стажировкэм уазэрэшылагъэр, зы мафэм нахьыбэ плэлгъэм ахэр темылыгъэгагъэхэм. Гурыт еджаплэу кьэуухыгъэр ыккы оценокъу уилагъэхэр кьэплонхэр ищыклагъэп, сыда плэмэ зыцлэ кьэплон плэгъышхэу ащ нахь гъэхьагъэ уимылагъэу кьыоплышхэу.

Юфшлэнымкэ опытыр. Резюмемер иедзыгъохэм ащ нахь члэплабэ ащызыгуытыны ыккы зэккылыр ахэлажэх. Ахэр зышылэштхэ плэлгъэм ыккы члэпэм яхыллэгъэ мэкъэгъэлэхэр кьэлэ ыккы район гъэзетхэм кьыхаутых. Джащ фэдэу кьызыклэупчлэхэрэ сэнэхьатхэу гъэзетхэм, журналхэм, фэшлэ гъэпсыгъэ бюллетеньхэм кьыхаутыхэрэм ядж.

Лэжъапкэу узыфаер кьэплоньыккы ищыккылабгъа? Юфшлэпэ уимыштагъэгоу лэжъапкэу игугъу пшлэнымкэ лгъышхэныр сыдигъоккы шлуегъанэ. Сыда плэмэ уиамал-

хэм, шлуагъэу пхэлгъхэм уасэ кьафимышлэу лэжъапкэу кьыуитышхэу зыфэдизыр ащ кьылон ыльэкышхэу. Арышгъэ, ащ ехыллэгъэ пчъагъэу горэхэр кьэбгъэлгъагъохэ пшлэушхэу, хэгъэуэфыккы лэжъапкэу ахэлажэх зыфэдизышхэу.

Къэбархэм ахагъэхьожьхэрэр. Ахэм ащышхэу лэжъапкэу хэгъэгъушхэу ехылабгъэр. Ащккы ама-лэу ялэр кьагъэлгъагъэ зыхьуккы, нахьыбэ-ккы кьызэралэу хабзэр улаплэм тегъэпсыкыгъэу е дэгъоу пшлэныр ыккы кьин гори пымылгъэу лэжъапкэу хэгъэгъушхэу бгъэфедэн зэрэпшлэклэрэр ары.

Компьютерымкэ Юф пшлэн олыгъэмэ, зышымыгъэгъушхэу ар хэгъэуэфыккы. Бухгалтер программэхэм, джащ фэдэу фэшлэ гъэпсыгъэ программэхэм, гу-щылэм пачагъэ, графическэ редакторым Юф дэшлэн олыгъэмэ, Юфшлэн кьыозытышхэу ащышхэу гъэгъушхэу. Интернетым исеть Юф дэшлэшхэу, электроннэ почтэр огъэфедэшхэу, ари «уифедэхэм» зыккы ащышхэу.

Джащ фэдэу уикъэбархэр зылыгъэгъэлэсыхэрэр ащыгъэгъушхэу оргтехникэр зэрэпшлэ-рэм, водительскэ удостоверение ыккы автомашинэ зэрэуилэхэм, нэмыккыхэм.

Тэрэуу, дэгъоу тхыгъэ резюмер Юфшлэн кьыозытышхэу е ащ илгъыккы улгъынымкэ ительгъэпшлэу шыт. Арышгъэ, Юфшлэн лгъышхэу гъэгъушхэу гухэлгъэ шхьалэу шытыр ытхыгъэхэм яджэгъэ цыфыр кьылу-ккы шлэушхэу ышлэныр ары.

Гъэхьагъэхэр шгъушлэныхэу, псынккы Юфшлэн дэгъу кьэ-жугъотыныу шгъуфэтэлэ.

Алевтина СЕЛЕЗНЕВА.
Адыгэ Республикэм цыфхэм Юфшлэн кьафэгъотыгъэнымкэ икьэралыгъо кьулыкьу и Гъэlorышлэпэ общественистым зэтхыныгъэхэр дэшлэжыныхэмкэ ыккы кьэбар технологихэмкэ иотделым иведушхэу спецалист-эксперт.

О ЮФШАПІЭР КЪЫПЛЪЭХЪУ

Цыфыр Юфшлэн лгъэхэу, Юфшлэпэ ыгъэлэжышхэу кьэжэ. Джащ тетэу гъэпсыгъэ тинепэрэ шылаклэ. Адыгеим цыфхэм Юфшлэн кьафэгъотыгъэнымкэ икьэралыгъо кьулыкьу иорганхэм ащы-зэлуагъэккы вакансиейхэм янахьыбэр рабоч сэнэхьатхэм ателгъытагъэми, кьалэхэм ыккы районхэм ащылэ Юфшлэпэ нэмыккы сэнэхьат зыхэлгъэ спецалистхэми кьа-ккышхэу.

Гушылэм пачагъэ, **Красногвардейскэ районьм** ит Юфшлэпэ кьызыклэупчлэхэрэм ащышхэу водитель сэнэхьат зилэр (лэжъапкэу сомэ 9500-рэ), ккылэ-цыккы врач-педиатрэр (сомэ 8043-рэ), автогрейдерым имашинист (сомэ 12000), пшэрыхьаклор (сомэ 5000), электрогазгъушхэу (сомэ 8000). **Узэрэтеошт телефоныр: 8(87778) 5-14-30.**

Мыекъопэ районьм ит Юфшлэпэ кьа-ккышхэу врач-лаборантым (лэжъапкэу сомэ 5000), бухгалтер шхьалэу (сомэ 25000-рэ), технолог шхьалэу (сомэ 25000-рэ), СКД-м иди-ректор (сомэ 5100-рэ), лабораторием ипачэ (сомэ 8000). **Узэрэтеошт телефоныр: 8(87777) 5-10-41.**

Шэуджэн районьм ит Юфшлэпэ кьа-ккышхэу врач-лаборантым (лэжъапкэу сомэ 5000), лаборанч (сомэ 4330-рэ), слесарь-сантехник (сомэ 4330-рэ), юристыр (сомэ 8500-рэ). **Узэрэтеошт телефоныр: 8(87773) 9-26-03.**

Нэклубгъор зыгъэхьазырыгъэр СЭХЪУТЭ Нурбый.

БИЗНЕС ЦЫКІҮМ ІЭПЫІЭГҮШҮ ИЩЫКІАГҖ

Тигъзет кызырэхитыгъагъу, джыр-благъ Адыг Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм щыкІуагъ «Экономикэм зыпкы итэу хэъоныгъэ егъэшлыгъэным предприниматель ІофшІэныр ыльапс» зыфиІорэ темэмкІэ зэхашэгъэгъэ парламент едэлунхэр. Ащ кІэщакІо фэхугъ предпринимательствэм ыкІи туризмэм хэъоныгъэ ягъэшлыгъэнымкІэ Парламентым и Комитет. Парламент едэлунхэм ахэлжыагъ ыкІи къалэтыгъэ ІофшІэном ехылаагъу кьэгущылаагъ Адыг Республикэм и Президенту ТхьакІушыно Аслъан.

Мы Іофтхьабзэм хэлжыагъэхэм апашгъхэ пэублэ псалъэ кыщишыгъ Адыг Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэ игуадзэу Сапый Вячеслав, парламент едэлунхэр зеришагъэх ыпшгъкІэ зыцІэ кыщетІогъэ комитетым итхьаматэу Игорь Ческидовым. Агъэнэфэгъэ темэмкІэ доклад кышышыгъ Адыг Республикэм экономикэ хэъоныгъэхэмкІэ ыкІи сатыумкІэ иминистру Матыжъ Аслъан.

Бизнес цыкІүм ыкІи гурытым япхыгъэ кыныгъохэм ятегушыІэн хэлжыагъэх:

Парламентым и Тхьаматэ игуадзэу Сапый Вячеслав парламент едэлунхэм ахэлжыагъэхэрм апашгъхэ кыщыгушыІэзэ кызыриуагъэмкІэ, республикэм икономикэ хэъоныгъэ егъэшлыгъэным бизнес цыкІүм ыкІи гурытым исуъектхэм ялахышІу хашыхъ: республикэм продукцияеу кыщахыжырэм ызыщанэ къашы, республикэ бюджетым икыэкІопІэ мылык ызыпланэ къаты, республикэм шыпсэхэрэм яяплІэнэрэ пэпчъ а отраслэм щэлажъ. Джащ фэдэу цыфхэм яунэ Гухьхэр зэхашэнхэм бизнес цыкІүмрэ гурытымрэ лъапсэ фэхьх.

Ары норматив правовой базэр агъэпытэзэ ыкІи финансы ІэпыІэгъу аратызэ федеральнэ ыкІи республикэ хабзэр предприниматель цыкІүм ыкІи гурытым хэъоныгъэ ягъэшлыгъэным пәе лъэныкы пстэумкІи ІэпыІэгъу зыклафэхьхэр. ГушыІэм пәе, Урысые Федерацием и Президент «Предприниматель ІофшІэныр агъэцакІэ зыхьукІэ административнэ пэрыохъу пстэури дэгъэзыжыгъэным пәе псынклэу зэшІохыгъэн фәе ІофшІэном ехылаагъ» зыфиІорэ Указыр кыдигъэкІыгъ, Федеральнэ законхэу «Урысые Федерацием исуъектхэм якъэралыгъо мылык ы муниципальнэ мылык ы ахэхьэрэ амыгъэкошырэ объектхэу бэджэнд шыкІлэм тетэу предпринимательствэ цыкІүм ыкІи гурытым исуъектхэм агъэфедэхэрр ящэжыгъэнхэм иншанэхэм ыкІи Урысые Федерацием изаконотательнэ акт зырызхэм зэхьокІныгъэхэр афэшлыгъэнхэм ехылаагъ», «Къэралыгъо уплэкІуныр (лыпльэныр) ыкІи муниципальнэ уплэкІуныр зэхашэхэ зыхьукІэ юридическэ лицэхэм, шхъэзэкъо предпринимательхэм афитныгъэхэр кьэу хумэгъэнхэм ехылаагъэ федеральнэ закон зраштагъэм ишІуагъэкІэ, хэгъэгъу кІоцІ ІофхэмкІэ органхэм кыелыкІырэ фитныгъэу ялагъэхэр алахыжыгъэх. Шыпкыкъэ, уплэкІуныр ищыклаагъ, ау ар зэрашыІлэн фаехэр хэбзэнчъу предприниматель ІофшІэныр зыгъэцакІэхэрр ары ныІэп. Имышыклаагъэу уплэкІунхэр арашылІэх социальнэ мэхьанэ зилэ ІофшІэном зэшІошыгъэхэр

рызхэм зэхьокІныгъэхэр афэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ» зыфиІохэрр аштагъэх.

Республикэ лъэаплэм тегъэпсыкІыгъэу бизнес цыкІүм ыкІи гурытым ясуъектхэм амалышІухэр ягъэгъотыгъэнхэм ехылаагъэ законхэр аштагъэх: «Адыг Республикэм предпринимательствэ цыкІүм ыкІи гурытым хэъоныгъэ шягъэшлыгъэным ехылаагъ», «Адыг Республикэм икыэралыгъо мылык ы муниципальнэ мылык ы ахэхьэрэ амыгъэкошырэ мылык ы предпринимательствэ цыкІүм ыкІи гурытым хэъоныгъэ шягъэшлыгъэным ехылаагъ», «Адыг Республикэм икыэралыгъо мылык ы муниципальнэ мылык ы ахэхьэрэ амыгъэкошырэ мылык ы предпринимательствэ цыкІүм ыкІи гурытым хэъоныгъэ шягъэшлыгъэным ехылаагъ», «Адыг Республикэм икыэралыгъо мылык ы муниципальнэ мылык ы ахэхьэрэ амыгъэкошырэ мылык ы предпринимательствэ цыкІүм ыкІи гурытым хэъоныгъэ шягъэшлыгъэным ехылаагъ», «Адыг Республикэм икыэралыгъо мылык ы муниципальнэ мылык ы ахэхьэрэ амыгъэкошырэ мылык ы предпринимательствэ цыкІүм ыкІи гурытым хэъоныгъэ шягъэшлыгъэным ехылаагъ» зыфиІохэрр.

А законхэм ыкІи нэмыкІ норматив правовой актхэм экономикэм исекторэу зигугъу кьэтшыгъэм шылажыагъэхэрм шІогъэ гъэнэфагъэ къафахы. Хэбзэлахэ ставкэу процент 15 хьуштыгъэр проценти 10-у агъэпсыгъ, джащ фэдэу хэгъэунэфыкІыгъэн фае бизнес цыкІүм делэгъэным тегъэпсыкІыгъэ республикэ программэу 2009 — 2011-рә ильәсхэм ателытагъэр зэраштагъэр. Арышъ, ищыклаагъэу кьэнэжырэр законхэри программэри дэх имыІу хэбзэхьхэ ыкІи гъэцэкІлэ органхэм агъэцэкІэжыныхэр ары. Ар хабзэм икыутэмитІу япшъэрлыгъ шхъаІэу шытын фае.

Парламентым икомитет итхьаматэу Игорь Ческидов кыныгъуитІу къащыуцугъ. Ащ кызыриуагъэмкІэ, къэралыгъо уплэкІунхэр зэхашэхэ зыхьукІэ предпринимательхэм яфитныгъэхэр кьэу хумэгъэнхэм ехылаагъэ федеральнэ закон зраштагъэм ишІуагъэкІэ, хэгъэгъу кІоцІ ІофхэмкІэ органхэм кыелыкІырэ фитныгъэу ялагъэхэр алахыжыгъэх. Шыпкыкъэ, уплэкІуныр ищыклаагъ, ау ар зэрашыІлэн фаехэр хэбзэнчъу предприниматель ІофшІэныр зыгъэцакІэхэрр ары ныІэп. Имышыклаагъэу уплэкІунхэр арашылІэх социальнэ мэхьанэ зилэ ІофшІэном зэшІошыгъэхэр

«Предпринимательствэ цыкІүм ыкІи гурытым хэъоныгъэ ягъэшлыгъэнымкІэ агентствэм» иучреждениеу Адыг Республикэм щызэхашагъэм ипашэу БрантІэ Рэмзан, туристическэ агентствэу «Роза ветров» зыфиІорэм идиректорэу Ольга Ивановар, акционер обществэу «Картонтарэм» игъэцэкІлэ директорэу Сергей Погодиныр, Адыг Республикэм туризмэмкІэ ыкІи курортхэмкІэ и Комитет итхьаматэу Владимир Петровыр, ООО-у «Шанс» зыфиІорэм идиректорэу Александр Кузнецовыр, Мыекъопэ район администрацием ипашэ игуадзэу Александр Пашковыр.

ЗэкІэ кьэгущылаагъэхэм теубытагъэ хэлъу хагъэунэфыкІыгъэ бизнес цыкІүм ыкІи гурытым хэъоныгъэ ягъэшлыгъэнымкІэ республикэ программэхэм атэгъэпсыкІыгъэу министерствэхэм ыкІи комитетхэм, цыфхэм ІофшІэн ягъэгъотыгъэнымкІэ къэралыгъо кьулыккүм иорганхэм альэныкыокІэ кыкІыгъэхэзэ къэралыгъо ІэпыІэгъушІу зэрарагъэгъотырэр, джащ фэдэу къащыуцугъэх кыныгъоу шыІэхэм ыкІи ахэм зэшІохыкІэу яІэхэм.

хэрэ, шыпкыагъэ хэлъу Іоф зышІэрэ ыкІи хэбзэлахьхэр игъом зытыр предпринимательхэм.

ЯтІонэрэ кыныгъоу ащ хигъэунэфыкІыгъэр чыгум епхыгъэ ІофшІэном джыркІэ зэрамыгъэтэрзыхьхэр ары. Бизнесым пәе чыгум епхыгъэ ІофшІэном язэшІохын имеха-

Парламент едэлунхэр

низмэхэр джы кызынэсыгъэм муниципальнэ образованиехэм кьоджэ псэупІэхэми яІэхэп, предпринимательхэм сотых 0,5-м кыщыуцугъэу 50-м нэсыр чыгу Іахьхэр ящыклаагъэх нахь мышІэми. Кыдэлъытэгъэн фае бюджетхэм якъэкІуапІэхэр игъэкьугъэнхэмкІэ чыгум епхыгъэ ІофшІэном язэшІохын инэу ишІуагъэ кьэкІон зэрилэкІыштыр.

Агъэнэфэгъэ темэм ехылаагъэ доклад шхъаІэ кышыгъэ **экономикэ хэъоныгъэхэмкІэ ыкІи сатыумкІэ министру Матыжъ Аслъан**. Предпринимательствэ цыкІүм епхыгъэ лъэныкы Іаджми ар къащыуцугъ.

— Кризис лъэхьаным тегъэпсыкІыгъэу бизнес цыкІүм шылажыагъэхэрм хэъоныгъэхэр зэрашыІнхэ алэкІышт шапхэхэр республикэ программэм егъэнафэх, — кыІуагъ ащ. — Ар гъэцэкІэжыгъэным 2009-рә ильәсым сомэ миллиони 140-рә пәлудгъахыагъ. Предприниматель мин 16-м ехъу ІэпыІэгъу тафэхьугъ, ащ шыщэу 344-м ахыцэкІэ таделэзэ а ІофшІэном сомэ миллиони 121-рә пәлудгъахыагъ.

Ащ кызыриуагъэмкІэ, республикэм ирайонхэм чаныгъэу къахафэрэм уигъэрзэн плэкІыштгәп. Непэ ехьулэу зэрэщытымкІэ, ІэпыІэгъу зэратыхэрэм япроцент 50-р кьалэу Мыекъуапэ щәпсәух. Ахэм япчъагъэ АдыгкьалэкІэ проценти 2,6-м, Теуцожь районымкІэ процент 1,6-м, Джәджэ ыкІи Красногвардейскэ районымкІэ проценти 3,8-м шІокІырәп. Ильәсыр кызыхыагъэм кыщыуцугъэу бизнес цыкІүм

щылажыагъэхэрм азыфагу рекламэ ыкІи гурыгъэІон ІофшІэныр Минэкономразвитием зэпыу имыІэу ащызэхещәми, джащ фәдэ нахькІэ районхэм зыкъагъэхьыагъ.

Район пстэуми предпринимательхэм зәлукІәгъухэр ащадыраагъэх, телекьәтынхэр зэхашәгъагъэх, кыдагъэкІыгъэх ыкІи аратыгъэх методическэ рекомендациехэр. Министерствэм и Интернет-сайт кызәлуахыгъ, зэхашагъэ сайтэу «Адыг Республикэм ибизнес цыкІүм» зыфиІорэ. Ащ кыщыраІотыкІы предприниматель ІофшІэным исуъектхэм ІэпыІэгъу зэрафэхьхэр шІыкІлэр. Нафэ кызырәхьурәмкІэ, джыри Іоф зыдәшІәгъэн фәе лъэныкыохэр, анахьэу муниципальнэ образованиехэм альэныкыокІэ кыкІлэу, шыІэх.

— Ащ пәе, — кыІуагъ министрэм, хэгъэунэфыкІы сшІоигъу предпринимательствэм хэъоныгъэ егъэшлыгъэнымкІэ законодательствэм фитныгъэ пстэури муниципальнэ образованиехэм, чыпІэ зыгъәлорышІәжыным иорганхэм зэраритыгъэр. Арышъ, шІогъэ икыу кымытэу район зырызхэм а ІофшІэныр зэращызэхашагъэм кьәгәзәлаагъо районхэм япашәхэм а ІофшІэныр янәпләгъэу зэрымтыр, Іәпәдәләл зэрашІырэр. Шыпкыкъэ, а ІофшІэныр нахьышІу ыльэныкыокІэ зэхьокІныгъэхэр фэхьхэу ыублагъ. Муниципальнэ образование пстэуми программэхэр ащызэхашагъэуцугъэх, сомэ миллиони 9 зыпәлухьашт зәзәгыныгъэхэр адәтшІыгъэх. ГухәкІ нахь мышІэми, джы кызынэсыгъэм программэхэм ягъэцәкІәжыныр пәлухьашт мылык ы Красногвардейскэ ыкІи Кошхьәблэ районхэм ябюджетхэм ащәгәзнәфагъәп. Ащ тетэу зэрәгәпсыгъэм ыпкы кыкІлэу, республикэ бюджетым кыхэхьырэ мылык ы ахэм япредпринимательхэм агъэфедән альэкІыштыгъэ сомэ мин 660-р нэмыкІхэм атәдгәошәжыгъ.

Докладым итегушыІэн хэләжаагъэхэм бизнес цыкІүм хэгъоныгъэ егъэшлыгъэнымкІэ уасэ зыфәшІыгъән, уналэ зытебдзән пләэкІышт предложение гъәшІәгъонхэр къахыгъэх. **Предпринимательствэ цыкІүм хэъоныгъэ егъэшлыгъэнымкІэ агентствэм иучреждениеу Адыг Республикэм шыІэм ипашэу БрантІэ Рэмзан** федеральнэ хэбзэлахэ законодательствэм щыклаагъэхэр зэрәхыләагъохэрр ыкІи ахэр дэгъэзыжыгъэнхэм Къэралыгъо Советыр — Хасэр кІэщакІо фэхьун зэрилэкІыштыр, ахыцэ ІэпыІэгъум имызакагъу, предпринимательхэм ІофшІәпІәхэм апәе унәхәмкІэ әдәләгъәныр ищыклаагъэу зэрилтытәрэр хигъәунэфыкІыгъ.

Туризмэ отраслэм шыләжырә **предпринимателәу Ольга Ивановар** әпәрәпшІә кыІуагъ грант зэратыгъэхэм зэрәщыщыр ыкІи сомэ мин 200 оргтехникер кьәщәфьгъэным ыкІи рекламэ ІофшІэным зэрәпәлуигъахыагъэр. Ар зыгъәгумәкІырә лъэныкыоу хигъәу-

нәфыкІыгъәр нәмыкІ туроператорышхохәу Краснодар ыкІи Ставрополь крайхэм, Ростов хәкум къарыкІхэрэм янәкьокьунхэ зэрамыләкІырәр ары. А кыныгъом пәуцужыгъэным пәе туроператор цыкІүхэм яобъединение Адыгеим щызэхашәгъәнәу предложение кыхыгъ ыкІи республикэ хабзэм иллыкІохэм а шІоигъоныгъэм аналэ тырадзәным зэрәщыгугъырәр кыІуагъ.

Адыг Республикэм туризмэмкІэ ыкІи курортхэмкІэ и Комитет итхьаматэу Владимир Петровым зипәшә отраслэхэм хэъоныгъэу ышІыгъэхэм ыкІи щыклаагъэу ыльәтәхэрэм ягугъу кышыгъ. Ащ кызыриуагъэмкІэ, отраслэм иматериальнэ-техническэ базэ гъәпытәгъэным комплекснә екләләкІэ ищыклаагъ. Экономикэм икыәкІуапІәхэм туризмэм чыпІәшхо шязыгъәубытырә кьэралхэм зэрәщыгәпсыгъәмкІә, хәкІәшхэм ямызакагъу, хәкІәхэм апәе унәхэр — предприятиехэр ащәгәзәлажәх. Туробъектхэм әпәбләгъә чыпІәхэм ащ фәдә предприятияхэр къащызәлузыхы зышІоигъохэр мымакІәу шыІэх. Ау ахэр гъәпсыгъәнхэм пәе банкхэм джыркІә чыфә къаІыпхын пләэкІыштгәп. «А кыныгъор зәшІотхын зытләкІлә, — кыІуагъ ащ игушыІэ зыщыухыштыгъ, — предпринимательствэ цыкІүр туризмэм пытәу хәуоцт».

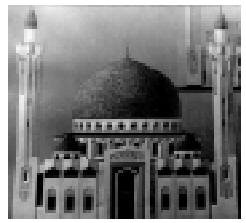
Парламент едәлунхэр зыщәухыштыгъ джәкь бизнес цыкІүм тапәкІә хэъоныгъэ егъэшлыгъэным пәе шІәгъән фаехэр ыкІи ахәмкІә пшъәрылхэр зыфагъәнафәхэрр кызылотыкІырә рекомендациехэр аштагъэх.

Бизнес цыкІүм ыкІи гурытым хэъоныгъэ ягъэшлыгъэным епхыгъэ норматив базэр гъәпсыгъәныр, гухәл гъәнәфагъэм тегъәпсыкІыгъә республикэ программәр зэрагъәцәкІәжырәм лыпләгъәныр, ильәс телыгәт республикэ бюджетыр агъәнафә зыхьукІә бизнес цыкІүм ыкІи гурытым мылык ы әпәлугъәхьәгъәныр кыдәлгытәгъәныр зәшІохыгъәнхэр **Къэралыгъо Советым — Хасэм игъоу фальзгъугъ**.

Республикэ бюджетым ипроєктхэр зәхигъәуоцәхэ зыхьукІә экономикэм исектор шхъаІәу предпринимательствэ цыкІүм ыкІи гурытым ІэпыІәгъу ятыгъэным пәлухьашт мылык ы къащыдәлгытәгъәныр, бизнес-инкубаторхэр гъәпсыгъәнхэм епхыгъэ ІофшІэныр гъәләшыгъәныр, предпринимательхэм грантхэр ятыгъәнхэр, предпринимательствэ ІофшІэным ехылаагъэ унашәохәу ышІыхэрәм яхылаагъэ кьәбархэр зәкІәми алыгъәІәсыгъәнхэр **министрәхэм я Кабинет игъоу фальзгъугъ**.

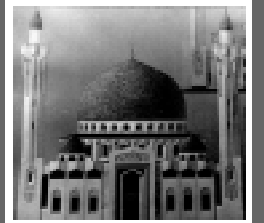
ЧыпІә бюджетхэм якъәкІуапІәхэр гъәпытәгъәнхәмкІә бизнес цыкІүм мэхьанәу иләр кыдәлгытәзә, предпринимательствэ цыкІүм ыкІи гурытым ясуъектхэм бгъу пстэумкІи ІэпыІәгъу ятыгъәныр **чыпІә зыгъәлорышІәжыным иорганхэм игъоу афәләгъугъ**.

СӘХЪУТЭ Нурбий.

БЫСПЬЫМЭН

Шэклогум и 27-р — Къурмэн

КЪУРМЭНЫР КЪЫЗЫХЭКЫГЪЭР, АЩ ИМЭХЪАН

Къурмэным лъапсэу илэхэм апэрапшлэу нэлъасэ шъуафэтшлын. Къурмэнымрэ хьаджэклонымрэ зэпхыгъэхэу щыт. Къурмэным лъапсэу илэр пегъымбар лъаплэу Ибрахымэ къыщегъэ.

Ибрахымэ ишхыгъусэу Сарэ сабий къызэрэфэмы-хъуштыгъэм къыхэкълэ, ятлонэрэ шхыгъусэу эштэ Хаджэрэ ыкли илгэс 80-м ыныбжэ ехъугъэу пегъымбарым сабий къыфэху, сабыим Исмахил цлэу фаусы, ыужыкэ Исмахил пегъымбарэу ар Къурланым къышчелэ.

Сабыим илгэс заулэ ыныбжэ хъугъэу Ибрахымэ пкы-хьаплэ елгэгъу ыкбоу Исмахилэ къурмэн ышлын фаеу. А пкыхьаплэр зыфыхын ышлагъэп пегъымбарым. Охьтэ заулэ тешлагъэу сабыир къурмэн ышлын фаеу етлани пкыхьаплэ елгэгъу, нэужым шхыгъусэм релэ пкыхьаплэу ылгэгъугъэр. Исмахилэ янэ къыриуагъ: «Армэ, нэмыкэ чыплэ тыгъэкложэ, ащ пкыхьаплэр щымылгъэункли хъун». Охьтабэ темышлагъэу яцэнэрэу Ибрахымэ пегъымбарым пкыхьаплэ джыри елгэгъу теубытагъэ хэлъэу Исмахилэ къурмэн ышлын фаеу.

Нэужым Ибрахым пегъымбарым ыкбоу Исмахилэ цыклум пкыхьаплэу ылгэгъугъэр филотагъ ыкли Алахьталэм илэмырклэ сабыим тым къыриуагъ Алахьталэм иунашъомэ, ар гъэцкылгъэн зэрэфаер. Ибрахым пегъымбарым сабыир ыгъэхъазыри къурмэн ышлынэу ышагъ, ау Алахьталэм иушэтын тырилэтыкыгъ ыкли сабыим ычылпэкэ тлы фыжэ нэклупцлэр мэлэичмэ пегъымбар Ибрахымэ къыпагохыгъ. А чыплэм Исмахилэ цыклур къытлупщыжы, тлыр къурмэн щышлыгъ. Джары къурмэн мэфэ лъаплэхэм къурмэн пшыныр (мэлы, пчэны, былымышхо е махъшэ) къызыхэкыгъэр.

Къурмэныр ащ къыщегъэжагъэу тхьэшлэшхуныгъэ пытэ зилэмэ агъэцакэ. Пегъымбар Ибрахымэ ыкбоу Исмахилэ кыгъоу, нэмыкэхэу тхьэшлэшхуныгъэ пытэ зилэхэр ягъусэу Чабэр агъэуцужы, а чыплэр зэблэхуыгъэ мыхъугъэу непэ къызнэсыгъэм былсымэн миллион пчъагъэр хьаджашлэ, умрэшлэ къеклуалэх. Чабэр зышагъэуцугъэр чым ыныбыджэу (ыгузэгъу) алъытэ. Тхьэшлэшхуныгъэ зымылэхэм Чабэр акъутэу бэрэ къыхэкыгъ, ау былсымэнхэм ар шлэхэу зыпкэ рагъэуцожыщтыгъ. Чабэр зыдэтыр къалэу Меккэр (Саудэ Аравия) ары.

Чабэм шлэгъуабэ пылэ, ахэм

ащыч Чабэм ыклоцл анахь псы лъаплэу, анахь псы шлагъоу дунаим тетыр, зам-замыр, къызэрэщычэкырэр. Ар пегъымбар Ибрахымэ къыщегъэжагъ. Псыр нахыби, нахь макли мыхъоу, хьаджашлэхэм ештонхуи, ялэмдэзкли афэхъоу ежэ-ежырэу къычэкы.

Къурмэным иапэрэ мафэ къурмэн нэмазыр зэклэми зэдашы, нэужым Минэ клэй къурмэныр шашы.

Къурмэным ехъулэу хьаджэшл мыклошхуэрэм агъэцкылэнэу апшгъэ илгэхэм джы шъуащыдгъэгъозэн.

Къурмэн мафэм ыпэрэ мэфибгъум унэклэм псапэ, мафэу унэкырэ пэпчэ псапэ-шхо пылэ. Къурмэн нэмазыр зашыхэрэ нэуж къурмэншыным уфегъэ хъушт. Къурмэныр апэрэ мафэм нэмаз ужым шегъэжагъэу яплэнэрэ мафэм тыгъэр къомыхъэзэ пшымылэхъу. Къурмэныр зышлынэу зытефэхэрэр амал, гъот зилэху, чыфэрэ хьафрэ хэмытэу къурмэн уасэр къэзыгъотын зылгэкыштыгъэр ары. Алахьталэр гуклэгъушл, амал зымылэхэм къурмэн ашыныр атырилэтыкыгъ.

Къурмэн пшымылэхъушты хьайуанхэр сьд фэдэхэ? Мэлыр, пчэныр, былымышхор ыкли махъшэр. Къурмэн пшыштыт мэлыр пчэныр зы илгэс аныбжынын фае е илгэс мыхъугъэми, илгэс зыныбжымы ахабдзэм къахэмышху иинагъэкли изытеткли щытын фае. Былымышхом (шклэхужэ, танэ, чэмы) ыныбжэ илгэситлум нахь мымакэу е илгэситлэу зыныбжымы ахабдзэм къахэмышху иинагъэкли изытеткли щытын фае. Мэлэу, пчэнэу (унагъом нэбгырэ пчъагъэу исым емылгытыгъэу) зы шхыгъэ къурмэн ашынын фаер, ау ямылгъу зэфэшхьафэу зы шагу зэдыдэхэми, зы унэ зэдисхэми, мылгъукур мызымэ (зэхэмылгъэ), къурмэн зырыз ашыныу атефэ. Мэлыр, пчэныр къурмэн зыпшырэм, лэу къыхэкыгъэр лэхышху бгошын фае, зы шанэр — тхьамакыкэхэм, ятлонэрэ шанэр лэхышху, гъунэгъухэм, ныбджэгъухэм яптышты, яцэнэрэ шанэр унагъом кьенэ. Унагъом нэбгыритлэу — щы нахыбэ имысэмэ, тхьамакыкэхэм яптырэ лэхышху хэбгъахъомэ дэгъу. Лэхышху бгошыхэ хъумэ, шапхъэу пылгыр къурмэнылыр зэптырэ унагъом зэупщэрыхагъу фэхуныр ары. Былымышхор (шклэхужэ, танэ, чэмы) къурмэн пшынын хъумэ, унэгъуибылым нэсэу узэхэхъэу пшэфэу къурмэн пшымылэхъушты, ау унэгъуишми, плымы, тфыми, амал уилэмэ, уизакъоу пшымы мыхъунэу щытэн. Былы-

мышхор къурмэн зыпшырэм зэклэри — къупшхыи, лы дэгъуи, лы дэйи зэфэдэкъабзэу зэфэогошы унэгъо пчъагъэу зыщэфыгъэхэмклэ. Унагъо пэпчэ лэхъэу тефагъэр лэхъэу щырышху агощыжы тхьамакыкэхэм, лэхышху-гупсэхэм ыкли ежэ унагъоу къурмэныр зыпшырэм апае. Пчэныр, мэлыр, былымышхор къурмэн пшынынхэм пае къыхэкын фаер псаоу, зышлугъоу, фэигъоу щытыр ары.

Къурмэныпхыкэ былым лъащэр е сымаджэр агъэфедэу зылохэрэри щылэх, ау ахэр къурмэн хъухэрэп. Ащ нэмыкэу къурмэн пшымылэхъушты: чэты, тхьачэт, псычэт. Бэмэ алоу талоклэ: «Сэ амал силэп мэлы, пчэны, былымышхо къурмэн сшыныу, сыда тхьачэт, псычэт е къазыр къурмэн зыкымыхъушты?» Ыпэклэ къызэрэщытлэуагъэу, чыфэ-хьаф къыхэмыхъу,

къурмэнышхыгъэ зыщэфын зылгэкыштытхэм къурмэныр къатырилэхъагъ Алахьталэм. Къурмэныпхыгъэ зыщэфынэу амал зымылэхэм, гъот зымылэхэм былым къурмэн ашыныр атырилэтыкыгъ. Джары къызхэкырэр къурмэнылыр шху бгошынэ: тхьамакыкэхэм, лэхышху-гупсэхэм, унагъом апае. Былымэн диныр зэфэныгъэ, лэдэбныгъэ, шлугъэуныгъэ байхэмрэ тхьамакыкэхэмрэ азыфагу илгыным ишапхэ.

Нэмыкэ амал зымылэхэм шагубзыхуэр а мэфэшхо мафэм ауклыхъэш, ясабийхэм, ябынхэм, ялахышху арагъэшхыныр, Тхьэм рагъэлгъунхэр дэгъу, псапэ, ау ар къурмэн хъурэп. Сыда плэмэ амал зымылэхэм Алахьталэм къурмэн ышыныр къытырилэхъагъэп.

Амал зилэ псэуэми тыкыджэ Алахьталэм ыгъэлгъэлгъэу къурмэныр ашыныу, амал

зымылэхэм лэхъэу атефэрэр алахагъэлэсынэу. Амалышлоу непэ шъуилэхэр, шъуипсауныгъэ, шъуисабийхэм, ящы-лакэ хъуштыр, шъуибылымгъот Алахьталэм зэрэпхыгъэхэр зыщышхуыгъэгъуш. Алахьталэ лъаплэу ахэр къышхызыгъэр ары ахэр шъулызыхыжыныхи зылгэкыштыр. Алахьталэм игубжхэр къытлымылэсынхэм фэшл, игубж лъэшхэр къыттемыфэнхэм пае, дунэе гъашлэмклэ пшырылэ къытлышлыгъэ фарзхэр дгъэцкылэнхэ фае.

Алахьым гуклэгъу къытлышын, Алахьым ыгъэлгъэлгъэштхэ, ахьрэт мафэм джэ-нэт лъаплэмклэ ыгъэгъушлэштхэ былсымэнхэм ащыч тышлынклэ телъэу.

Адыгэ Республикэм ыкли Пшыгъэ шголыр ащыпсэурэ былсымэнхэм ямуфтиер ЕМЫЖ Нурбий.

«Былымхэр зышаукышты чыплэхэр хэтрэ лъэпкыи Тэ фэдгъэуцугъ. Былымхэр ауклэхэ зыхъуклэ, Тхьэм ыцлэ тыралон фае. Алахьыр зы, ащ шъуфэлорышл, пэгэнчэхэр къэбарышлуклэ жъугъэгъушлэх».

«Алахьым ыцлэ къызыралоклэ, зыгу шынагъо къыхъэхэрэр тхьамакыкэхэм хэфэхэмэ, цэлэгъэ къызхэзгъафэхэрэр, зинэмаз блэзымыгъэкыхэрэр ары Тэ яттырэм щыч лэхэ тын зышыхэрэр».

ТЫГЪЭГЪАЗЭМ (ДЕКАБРЭМ) ИНЭМАЗШЫГЪО УАХЪТЭХЭР

	Мафэ-хэр	1430-рэ илгэс	2009-рэ илгэс	Сэбахъ нэмаз	Тыгъэр къызыкыкырэр	Щэджэ-гъо нэмаз	Ечэнд нэмаз	Ахь-шам нэмаз	Джац нэмаз
ЗУЛЪ-ХИДЖА	Гъуб.	14	1	6:03	7:40	12:25	14:25	16:40	18:06
	Бэр.	15	2	6:03	7:41	12:25	14:25	16:40	18:06
	Мэф.	16	3	6:03	7:42	12:25	14:25	16:39	18:06
	Бэр.	17	4	6:04	7:42	12:25	14:25	16:39	18:06
	Шэмб.	18	5	6:04	7:43	12:25	14:25	16:38	18:06
	Тхь.	19	6	6:04	7:44	12:24	14:25	16:38	18:06
	Бл.	20	7	6:05	7:45	12:24	14:25	16:38	18:06
	Гъуб.	21	8	6:06	7:46	12:24	14:25	16:38	18:06
	Бэр.	22	9	6:06	7:46	12:24	14:25	16:38	18:05
	Мэф.	23	10	6:07	7:47	12:24	14:25	16:38	18:05
	Бэр.	24	11	6:08	7:48	12:24	14:24	16:38	18:05
	Шэмб.	25	12	6:08	7:49	12:24	14:24	16:38	18:05
	Тхь.	26	13	6:09	7:50	12:24	14:24	16:38	18:05
	Бл.	27	14	6:10	7:51	12:23	14:24	16:39	18:06
МУХАРРАМ	Гъуб.	28	15	6:10	7:51	12:23	14:24	16:39	18:06
	Бэр.	29	16	6:11	7:52	12:23	14:24	16:39	18:06
	Мэф.	30	17	6:12	7:52	12:23	14:24	16:40	18:06
	Бэр.	1	18	6:13	7:53	12:23	14:25	16:40	18:07
	Шэмб.	2	19	6:13	7:53	12:23	14:25	16:40	18:07
	Тхь.	3	20	6:14	7:54	12:23	14:26	16:41	18:07
	Бл.	4	21	6:15	7:55	12:23	14:26	16:41	18:07
	Гъуб.	5	22	6:15	7:55	12:23	14:27	16:41	18:07
	Бэр.	6	23	6:16	7:56	12:23	14:27	16:42	18:08
	Мэф.	7	24	6:16	7:56	12:23	14:28	16:42	18:08
	Бэр.	8	25	6:17	7:57	12:24	14:28	16:43	18:08
	Шэмб.	9	26	6:17	7:57	12:24	14:29	16:43	18:08
	Тхь.	10	27	6:17	7:57	12:24	14:29	16:44	18:09
	Бл.	11	28	6:18	7:57	12:24	14:30	16:44	18:09
	Гъуб.	12	29	6:18	7:58	12:24	14:30	16:45	18:09
	Бэр.	13	30	6:18	7:58	12:24	14:31	16:45	18:10
	Мэф.	14	31	6:19	7:58	12:24	14:31	16:46	18:10

Искусствэм ицЫфхэр

Темыр Кавказым, тилэпкээгу-хэр зыщыпсээрэ хэгээгухэм ащызэлташлэ музыкант ныбжы-клэу Лыбзыу Аслан. Концерт программэхэр зытетхэгээ «DVD» ыкли «CD» дискхэр ащ джырэблагээ кыдыгээкыгээх.

«Абдзэхэ зекло орэдэр», «Зэфаклор», «Зыгээлэатэр», «Лезгинкэр», кээшбо мэкээмэ зэхэтхэр, нэмыкхэри «DVD»-м тетхагээх. «Си Кээсэй», Абрэдэж Нухэ фэгээхыгээ орэдэр, кыушхыэчлэс лэпкэ орэдэшхохэр, нэмыкхэри дискым тетых. Т. Нэхаим, Б. Шагуджым, З. Нэгбоим, Э. Тыркуаом, А. Эльдарэм кялорэ орэдхэри дискым тетхагээх.

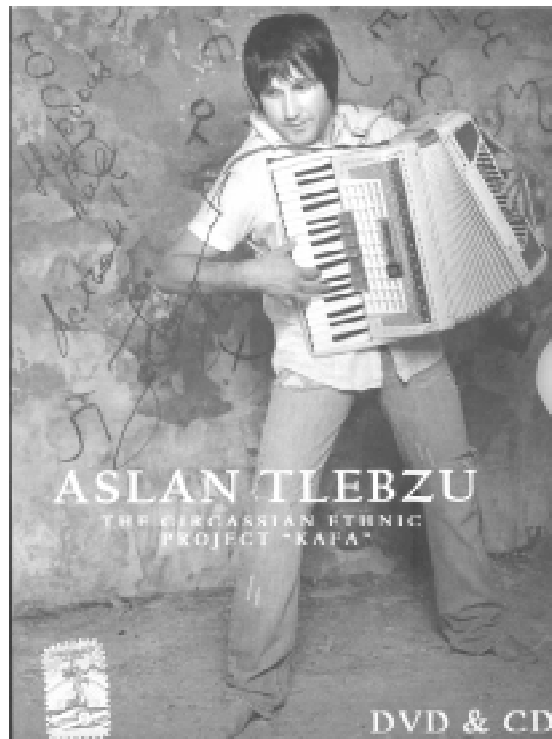
Мэкээмэхэр, зэклэ плэми хэунэу, зээыгээфагээхэр Урысыем икомпозитормэ я Союз хэтэу Гьот Асланрэ музыкантэу Лыбзыу Асланрэ. Пычинэмклэ А. Лыбзыум кырыгээлорэ

музыкальнэ произведениехэр бэ мэхьх. Ащ уедэу зыхьуклэ, пычинэр «кыгыгээгушылу», адыгэмэ зэралоу, «кыыригээпшыкылутилу» олыгытэ.

Дискхэм атетхагээмэ телевизорымклэ уяплэын, нэмыкхэмкли уяделун плээкышт. Дискхэр кыдыгээкыгээхэм фэшл пышагээхэу лэпылэгэу кыфэхьугээмэ Лыбзыу Аслан афэраз. Мылькуклэ ялахьылу хэзыльхыгээхэ Хьэпээ Кыймэтрэ Тыгужэ Азмэтрэ «Тхашьуегээпсэу!» гээзетымклэ ари-люжы шлоигэу.

Опсэу, Аслан! Культурэмрэ искусствэмрэ тапэкли уафэлэжээнэу, уилгэпкэ мэкээмэхэр дунаим нахьыбэрэ шызэхыхынхэу, адыгэхэр нахь зэфышэнхэу пфэтэлэ. Гээзетэу «Адыгэ макээм» ипчыхьээзэхыхэу тыгээгээзэм и 8-м филармонием шыклоштым уигуапэу ухэлэжээнэу кытэлпугээшэ, ащкли лээшэу тыпфэраз.

Сурэтым итыр: дискым итеплэ.

Композиторымрэ лээхьанымрэ

Адыгеим икомпозитор цлэрылоу Нэтхэо Джанхьот идунай ыхьожьыгээми, ыусыгээ орэдхэмклэ кытхэт, кыддэгущылэ. Лэпкыым, Адыгэ Республикэм орэд 500 фэдиз афиусыг. Композиторым итворчествэ фэгээхыгээ пчыхьээзэхыхэ АР-м и Кээралыгэо филармоние тыгээгээзэм и 2-м шызэхашэ.

Пчыхьээзэхыхэм клэ-шакло фэхьугээх Адыгэ Республикэм культу-рэмклэ и Министерствэ, АР-м и Кээралыгэо филармоние, Адыгеим икомпозитормэ я Союз, Адыгеим ишбольшыр музыкальнэ обществэу «Творческэ союзыр».

Республикэ филармонием идиректор шьхьалэу, УФ-м культуэрэмклэ изаслуженнэ Иофшлэу, АР-м искусствээхэмклэ изаслуженнэ Иофшлэ-шхоу Хьот Заур тызэрэ-щигээгээзэгээу, тикомпозитормэ ятворчествэ ехьыллэгээ пчыхьээзэхыхэу нахьыбэрэ зэхэ-щэгэнхэм пылгыштых.

Джанхьот фэгээхыгээ зэхыхэм ансамблэхэу «Русская удалы», «Ошугуенэр», «Отра-дэр», филармонием иорэдэшхоу Андээрэ-кэо Чеслав, Нэхэе Тэ-марэ, Кушгээкэо Симэ, Нэтхэо Джанхьот ып-хьоу Маринэ, нэмык ар-тистхэр хэлэжэштых.

Концертным епльынуу фаехэм билет ащэфы-нэу ящыклагээп, ыпклэ амытэу члагээхьаштых.

Тыркуем кыкыгээ купэу «Гугээр» адыгэ-абхьаз театрэхэм яфестиваль чанэу хэлэжыаг.

Баскетбол. Апшээрэ купыр

«Динамо» Мыекьуапэ — «Воронеж-СКИФ» Воронеж — 93:98 (22:14, 20:13, 13:23, 26:31, 12:17).

Шэклогум и 25-м Мыекьуапэ шызэдешлагээх.

Зыщыцагээхэр: С. Чуб — Краснодар, А. Андреев — Пятигорск, А. Семин — Липецк.

«Динамэм» щешлагээхэмрэ очко пчягээу кыфахыгээмрэ: Барсуков — 9, Хмара — 22, Иванов — 14, Долгополов — 14, Хьякун — 14, Пепеляев — 15, Тыу — 0, Гапошин — 5, Мэрэтыкэу — 0.

Воронеж икомандэ апшээрэ купым апэрэ чыплэр шыгыг, суперлигэм хэхьаным фэбанэ. Ятлонэрэшлэгэу Мыекьуапэрэ Воронежрэ якомандэхэм тикьалэ шызэдэрялагээм текло-ныгээр кышыдэзыхыштыр кээшлэгэ-гьояг. Апэрэ такыкэ 20-м ыуж «Динамэр» 42:27-у «Воронеж-СКИФ»-м теклоштыг. Тибаскетболистхэм тагээгугээштыгээми, хьяк-лэхэр пчягээм зэремызэгыштыр тшлэштыг. Д. Бжевскэм, Е. Кис-лянкэм, Д. Рытенкэм, нэмыкхэми хьурджанэм лэгуаор зэрэрадээрэ ти-спортсменхэми алэгэу шьхьае, клуач-лэу апагээуштыр кьагыотырэп.

Хьякхэм гуфит-шьхьафитэу хьур-джанэм ыльэныкыоклэ лэгуаор задзы-клэ, хьягээм рагэфэ. лэплэсэныгээу ахэлым уехьуапээуи уахтэ кыюкы. «Динамэр» «Воронеж-СКИФ»-м теклон ымыльэкыштыр тлорэл, ау тибаскетболистхэр ащ фэдэ ешлэгэу хьылгээхэм непэ афэмыхьазырхэуи кытгытэхэу. Тикомандэ тазыр дзыгбо 34-м шыщэу 22-рэ нылэп хьягээм ригээфагээр. Хьякхэмэ 29-м шы-щэу 20-р хьурджанэм радзаг.

Ешлэгэу клуухым зыфэклом оч-коуи 4 — 6-у бысымхэр теклошты-гээх. Воронеж шыщхэм зэкэлэыкылоу хьягээм лэгуаор радээш, тапэ епшых. Хьякхунэ Руслэан щит члэгым шя-бэнызэ, лэгуаор «кьахитхыи» чыжэу ыкли псынклэу ыпэклэ ытыг, Сер-гей Ивановым хьягээм лэгуаор ри-дзаг. Р. Хьякхунэр иклэрыклэу кьа-хыш. ыпэклэ лыкыуати, кьогупэм кьотэу ыдзыгээ лэгуаор хьурджанэм ридзаг. Илья Хмарэ ухьумакомэ апхырыкли, щит льяпсэм еклугэ, лэ-гуаор дахэу хьягээм ридзаг.

Бысымхэр иклэрыклэу хьякхэмэ апэ ишыжыгыгээх. Илья Хмарэ оч-коуиш дзыггор дэгэу егээцаклэ. Такыкытф фэдиз кызынэм, тибас-кетболистмэ ащышхэр нахьыбэрэ хэукохэ хьугээ. Судьям гьогогьуй-тф афигээпыти, ешлэлэм ригээ-кыгээх С. Ивановыр, С. Барсуковыр, А. Гапошиныр, А. Долгополовыр. Ари бысымхэм кьямыгоуагээу тлор-рэл. Хьякхэмэ ащышэу ешлэлэм ра-

гээкыгээр С. Горожанкиныр ары-нылэп.

Воронежхэм ешлэгэу тшлуахызэ, тиспортсменхэр апэклэ елгых. Аужы-рэ секундэм Алексей Пепеляевыр щит члэгым члэтэу лэгуаор хьягээм ри-дзаг — 81:81-рэ пчягээр хьугээ. Судьяхэм такыкытф командэхэм кьарати, зэнэкьокыум паублэжыг. Хьякхэр теклоныгээм икыдэхын нахь фэхьазырхэу кээлэгэуагээх.

Тикомандэ ыпэклэ зильыклэ псынклэу мэгушысэ, хьурджанэм лэгуаор тиспортсменхэм дэгэу ра-дээ. «Динамэр» сыгу рихыгыг, да-хэу ешлэ. Теклоныгээм икыдэхын Воронеж шыщхэр нахь фэхьазыры-гээх. Клуухым пае клуачлэу кээдгээ-нагээм ишлуагээклэ бысымхэм кьа-шлэотхыгыг. «Динамэм» нэггырибл нахьыбэрэмклэ щешлагээр. Тэ зэклэ баскетболистхэр зэнэкьокыум хэд-гээлэжыагээх, загээпсэфынэуи уахтэ ятгыштыг. Мыш фэдэ ешлэгэу кы-ным нэггыриблым теклоныгээр кы-шыдаыхыным пае бэ ящыклагээр. Ахь-шэу тикомандэ ишыклагээм фэдиз кытатынэу типашхэм кызыталоклэ, суперлигэм тыхэхьашт, тиешлак-ли хэдгээхьашт, — кытылуагэ «Воро-неж-СКИФ»-м итренер шьхьалэу Дмитрий Извековым.

Мыекхонэ «Динамэр» апэ ит командиллэм ащыш. Тыгээгээзэм и 9 — 10-м ыкли и 12 — 13-м кьалэ-хэу Маркэрэ Саратоврэ ащешлэшт.

Нэклубгьом итхэр зыгээхьазырыгээр ЕМТЫЛЪ Нурбий.

Зэхээыщагээхэр:
Адыгэ Республикэм
и Кээралыгэо
Совет — Хасэр,
иминистрэхэм
я Кабинет

Кыдзыгыкылар:
Адыгэ Республикэм
лэпкэ Иофхэмклэ,
лэкыб кээралхэм
ащыпсээрэ тилгэп-
кээгухэм адырлэ
зэхьыныгээхэмклэ
ыкли кээбар жьу-
гээм иамалхэмклэ
и Комитет
Адресыр: ур. Крес-
тьянскэр, 236

**Редактор
шьхьалэр**

**ДЭРБЭ
ТИМУР**

**Редакциер
зыдэшылэр:**
385000,
кь. Мыекьуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
редактор шьхьалэм
иапэрэ
гуадээр:
52-49-44,
редактор гуадээр-
пшээдэклэжы зы-
хьырэ секретарыр:
52-16-77.

E-mail:
adygvoice@mail.ru

**Зыщаушыхьаты-
гээр:**
Урысые Федерацием
хэутын Иофхэмклэ,
телерадиокээтын-
хэмклэ ыкли зэльы-
лэсыклэ амалхэмклэ
и Министерствэ
и Темыр-Кавказ
чыллэ гьэлары-
шлэл, зэраушыхьа-
тыгээ номерыр
ПИ №10-3892

Гээзетым кыыху-
тыхэрэм мышгып-
кьагээу кьахафэ-
хэрэмклэ кээзыт-
хыгээхэм пшээдэ-
кыжы ахы. Кьа-
тхэхэрэмрэ гээзе-
тым шылажыхэр-
рэмрэ яепльыклэ
зэтемыфэн ыльэ-
кышт. Гээзет-
еджэхэм кьыт-
фагээхьырэ тхы-
гээхэр зэхэтфы-
хэрэп ыкли кьэ-
зытхыгээхэм
алэклэдгээхьа-
жыхэрэп.

Зыщыхаутырэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
кь. Мыекьуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

**Пчягээр
5675
Индексхэр
52161
52162
Зак. 4212**

Хэутыным
ушыкылэтхэнэу шыт
уахтэр
Сыхьатыр 18.00
Зыщыкылэтхэгээхэ
уахтэр
Сыхьатыр 18.00